

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

Datum

2017-12-07

Ärendebeteckning

401-8915-2017

Arkivbeteckning

401

1(4)

Vännäs kommun

Samhällsbyggnadsförvaltningen

911 81 Vännäs

Granskningsyttrande över förslag till översiktsplan för Vännäs kommun

Vännäs kommuns översiktsplan med fördjupning för Vännäs och Vännäsby är utställd för granskning under perioden 9 oktober – 10 december 2017.

Länsstyrelsen har tidigare lämnat ett, från statlig sida, samordnat samrådsyttrande, den 27 juni 2017, och noterar att flertalet av de synpunkter som framfördes i yttrandet har tillgodosetts i utställningshandlingen.

Granskningsyttrandet fokuserar i huvudsak på de frågor som anges i 3 kap 16 § plan- och bygglagen (PBL). Utställningshandlingen har remitterats till berörda statliga myndigheter.

Enligt bestämmelserna i 3 kap 20 § PBL ska länsstyrelsens granskningsyttrande fogas till översiktsplanen.

Riksintressen

I översiktsplanen finns tydliga ställningstaganden kring framtida mark- och vattenanvändning i anslutning till Vindelälven och de riksintressen som berörs där. För övriga riksintressen framgår ej lika tydligt hur kommunen i planeringen avser att tillgodose riksintressena utöver hänvisningar till lagparagrafer. I de fall kommunen inte tar ställning till riksintressen eller mark- och vattenanvändning i eller i anslutning till dem är det svårt för Länsstyrelsen att avgöra om riksintressena är tillgodosedda i kommunens översiktsplanering. Den bedömningen skjuts då istället fram till senare planeringsskeden.

För *riksintresse rennäring* har kommunen tagit ställning genom skrivningen ”Det torde finnas möjligheter att annan markanvändning kan leva sida vid sida med renskötseln”. För att Länsstyrelsen ska kunna avgöra om riksintresset är tillgodosett behöver kommunen precisera hur värdena i rennäringens riksintressen säkerställs vid samexistens med annan markanvändning.

På karta 4 visas ej att Vindelälven med biflöden även är ett Natura 2000-område. För att tydliggöra att planens ställningstaganden kring Natura 2000-områden även gäller för Vindelälven bör området visas på kartan.

Länsstyrelsen har, i detta planeringskede, inga ytterligare synpunkter utifrån PBL 3 kap 16 § punkt 1.

Miljö kvalitetsnormer

Av utställningshandlingarna framgår inte tydligt hur kommunen avser att följa gällande miljö kvalitetsnormer för vatten eller hur kommunen bedömer att planen påverkar möjligheten att nå miljö kvalitetsnormerna. Det är således svårt att ta ställning till om förslaget kan medverka till att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte följs. Bedömningen skjuts då fram till senare planeringskeden.

Länsstyrelsen har i detta planeringskede inga ytterligare synpunkter utifrån PBL 3 kap. 16 § punkt 2.

Hälsa och säkerhet

Översvämning

Sedan samrådet har kommunen förlängt området för bebyggelse längs Umeälven vid Sunnanå så att det nu ligger inom översvämningssområde för 100-årsflödet. För att bebyggelse ska anses vara lämplig här, med hänsyn till människors säkerhet och risken för översvämning, måste eventuell bebyggelse klara 100-års flödet. Detta kan göras genom vallning, att byggnaden placeras över lägsta grundläggningsnivå eller genom att undvika bebyggelse inom detta område. På grund av att det även finns andra höga värden i området (se övriga synpunkter av vikt) förordar Länsstyrelsen att den västra delen av området, som omfattas av 100-årsflödet, tas bort från planen och hålls fritt från bebyggelse.

I utställningshandlingarna saknas generella riktlinjer för vad som ska gälla befintlig och tillkommande bebyggelse inom områden med översvämningssrisk där det inte finns eller planeras vallar (inom 100-årsflöde och högsta dimensionerade flöde). På s. 70 skriver kommunen ”För ovannämnda områden får ingen samhällsviktig bebyggelse, miljöfarlig verksamhet som kräver tillstånd eller större expansion av bostäder och handel ske” Det är inte tydligt vad som menas med ”ovannämnda områden”. Länsstyrelsen förordar att riskobjekt och samhällsfunktioner av betydande vikt, inkluderat sammanhållen bostadsbebyggelse, lokaliseras utanför områden som hotas av högsta dimensionerande flöde. Karteringen med översvämningssrisk utifrån högsta dimensionerade flöde bör även visas på karta 12.

Ras, skred och erosion

Kommunen skriver att det vid planering av byggnationer i branter och sluttningar är viktigt med geoteknisk undersökning med avseende på risk för skred och slamströmmar. Kommunen behöver skärpa skrivningen och ta ställning till att geoteknisk utredning ska göras i dessa områden för att planeringen ska kunna anses lämplig ur ett risk- och säkerhetsperspektiv.

På s. 4 i miljökonsekvensbeskrivningen skriver kommunen: ”För fortsatt bebyggelse söderut längs älven ska, i och med de höga branterna ner till älven, geotekniska undersökningar göras med avseende på risk för erosion och skred så att bebyggelsen placeras på säkert avstånd från eventuell rasrisk”. Skrivningen anger inriktningen för senare planeringsskeden och bör även framgå av själva planförslaget.

I planen bör kommunen beskriva hur jordarterna längs stränder, som visas på karta 13, är ett mått på stränders eroderbarhet. Länsstyrelsen anser att kartan även bör visa resultat från de kompletterande geotekniska undersökningar som sägs vara utförda (s 72) samt områden där kommunen identifierat erosionsrisker och där åtgärder genomförts.

Länsstyrelsen har i detta planeringsskede inga ytterligare synpunkter utifrån PBL 3 kap. 16 § punkt 5.

Mellankommunal samordning

Länsstyrelsen har inga synpunkter utifrån PBL 3 kap. 16 § punkt 4.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

I detta yttrande tar Länsstyrelsen inte ställning till om utpekade ”eventuella LIS-områden” är förenliga med 7 kap 18e § miljöbalken och därmed lämpliga som LIS-områden. Detta beror på att översiktsplanen saknar kommunens motiveringar för områdenas lämplighet samt tillräckliga utredningar kring möjlig påverkan på strandskyddets syften (allemansrättslig tillgång till strandområden samt goda livsvillkor för djur- och växtliv). Länsstyrelsens bedömning om områdena är förenliga med 7 kap 18e § görs istället i det skede kommunen skickar revideringen av tillägget för strandskydd på samråd och granskning till Länsstyrelsen.

I detta yttrandet tittar Länsstyrelsen därför enbart på de ”eventuella LIS-områdena” som utpekade områden för framtida bostäder utifrån de frågor som anges i PBL 3 kap 16 § samt övriga frågor av vikt.

Övriga synpunkter av vikt

Utpekade områden för bostäder i Sunnanå

Enligt MB 3 kap 4 § får brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för bebyggelse om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett, från allmän synpunkt, tillfredställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Kommunen har pekat ut produktiv jordbruksmark för såväl bostadsändamål som industriändamål med motiveringen att tätortsutvecklingen måste ske på sådana områden då en lokalisering norr om E12 skulle innebära

barriäreffekter, risk för trafiksäkerheten samt långa avstånd till kollektivtrafik och annan service.

Länsstyrelsen har förståelse för att en viss användning av den tätortsnära marken behöver prioriteras för tätortsutveckling, men anser inte att motiveringarna är tillräckliga för utpekandet av bostadsområdet vid framtida infart till Middagsberget. Att området är utpekad för "bostäder på lång sikt" är inte ett godtagbart skäl då jordbruksmarken har ett långsiktigt värde som dessutom förutspås få allt större betydelse i och med de globala klimatförändringarna. Länsstyrelsen anser att det föreslagna bostadsområdet bör utgå från planförslaget.

Det är positivt att kommunen, på karta 1, har pekat ut jordbruksmark att bevara på lång sikt. Det är dock förvirrande att jordbruksmarken i Sunnanå både är utpekad som "jordbruksmark att bevara på lång sikt" och "bostäder på längre sikt".

Länsstyrelsen anser att det föreslagna "eventuella LIS-området" längs Umeälven är olämpligt för nya bostäder med hänsyn till områdets lokalisering på jordbruksmark, de kulturmiljövärden som bebyggelsestrukturen innehar, möjlig påverkan på strandskyddets syften samt risken för översvämning.

Planens innebörd och konsekvenser

Enligt PBL 3 kap 6 § ska översiktsplanen utformas så att innebörden och konsekvenserna av den tydligt framgår. Då översiktsplanen ska kunna tolkas av många olika aktörer är det viktigt att den är begriplig och överskådlig samt att det går att skilja på vad som är ställningstaganden och vad som är beslutsunderlag. Länsstyrelsen anser att Vännäs kommuns utställningshandling brister i detta då många ställningstaganden och riktlinjer enbart återfinns i löptext bland redovisade planeringsförutsättningar.

Kommunen har gjort en miljökonsekvensbeskrivning där de åtgärder som kan antas få en betydande miljöpåverkan konsekvensbeskrivs. I utställningshandlingen behandlas inte planens konsekvenser i övrigt. Länsstyrelsen anser att kommunen, på en översiktlig nivå, även bör bedöma konsekvenser, i synnerhet miljökonsekvenser, från övriga beslut och ställningstaganden i planen. Länsstyrelsen saknar även en redogörelse för vad de olika bedömningarna i miljökonsekvensbeskrivningen baseras på, i enlighet med miljöbalken 6 kap 12 § p. 8.

Detta beslut om yttrande är godkänt i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför inga namnunderskrifter

Peder Seidegård
Länsarkitekt

Johanna Wadstein
Samhällsplanerare